

Volgens ds. Van de Weg doet de kerk er anno 2024 nog altijd toe: “Hier adem je eeuwigheidslucht in”

INTERVIEW CVANDAAG | 6 JUNI 2024 | SILVAN BRUINSTROOP

Wie gaat er in 2024 nog naar de kerk? Dat is toch iets van vroeger? En waarom zou je naar een plek gaan waar meningsverschillen en conflicten veel voorkomen? En heb je überhaupt wel een stenen gebouw nodig om God te ontmoeten? Dat kan toch ook tijdens een wandeling in de natuur of thuis op de bank? Deze vragen hoopt ds. A.A.F. van de Weg in zijn lezing ‘Naar de kerk? Waarom zou ik?’ tijdens de zomerschool van Driestar educatief in augustus te behandelen. Cvandaag sprak in aanloop naar het event met de hersteld hervormde predikant over waarom de kerk ook in 2024 er nog altijd toedoet.

Anno 2024 gaat het grootste deel van de Nederlandse bevolking niet meer naar de kerk. Wat zijn volgens u de belangrijkste oorzaken daarvoor?

"Als je het getalsmatig bekijkt, dan zie je inderdaad dat de afkalving doorgaat. Met name in de Rooms-Katholieke Kerk en de PKN. Je ziet dat behoudende kerkgenootschappen stabiel blijven of zelfs iets in ledentallen stijgen. Maar grosso modo is de trend inderdaad neergaand en dat stemt mij niet blij. Ik wil daar wel direct bijzeggen dat dat niet betekent dat mensen minder religieus worden. Het kerkbezoek neemt af, maar de religiositeit in zijn algemeenheid niet. Klaarblijkelijk vinden mensen andere manieren om te geloven", aldus de predikant.

"Een heel belangrijke oorzaak is dat mensen behoorlijk individualistisch in het leven staan", vervolgt hij. "Een woord als 'gemeenschap' of 'collectief' is niet echt meer in. Hoewel we in de coronatijd zagen hoe essentieel de gemeenschap is, lijkt dat besef nu weer snel af te nemen. Je kunt natuurlijk ook wijzen, en dat geldt misschien meer voor de Rooms-Katholieke Kerk, naar misbruikschandalen. Dat zijn zaken die een smet werpen op het blazoen van de kerk. Natuurlijk speelt secularisatie ook een rol, maar secularisatie houdt volgens mij niet alleen in dat mensen de kerk verlaten. Secularisatie zit in ons allemaal: in ons denken, gevoelsleven en beleving. Het is daarom goed dat we beseffen dat ook wij als kerkgangers daaraan ten prooi kunnen vallen."

“Een kerk moet zelfkritisch zijn en aan zelfreflectie doen”

In hoeverre moet de kerk de hand in eigen boezem steken als het gaat om mensen die de kerk verlaten?

"Sowieso vind ik dat een kerk zelfkritisch moet blijven en aan zelfreflectie zou moeten doen: waar verliezen we mensen aan? Hoe kan dat? Hebben we dat scherp waarom mensen vertrekken? Dus niet alleen maar afschuiven, van: 'oh, die wil niet meer', of 'die zien we al lang niet meer.' Nee, het gaat erom dat je als kerk ook de hand in eigen boezem steekt. Ik snap dat dat niet makkelijk is, want als kerk wil je vooral laten zien dat je het goeddoet."

Hebben kerken genoeg helder wat de beweegredenen van mensen zijn als ze vertrekken?

"Ik zou er een voorstander van zijn om te proberen met ieder lid dat afhaakt (daarmee doel ik niet op mensen die zich bij een andere kerk aansluiten) een exitgesprek te voeren. In de hervormde kerk hebben we niet de gewoonte om mensen direct uit te schrijven als ze zeggen dat ze weg willen. Tenzij

mensen echt eisen dat ze weg willen, dan kun je dat uiteindelijk niet weigeren. Dan zou ik een zo'n exitgesprek benutten, ook om dat een spiegelmoment voor jezelf te laten zijn.”

“Het is stoer om in deze tijd heel bewust de keuze te maken om wél naar de kerk te gaan”

De predikant merkt tegelijkertijd op dat er volgens hem een trendbreuk gaande is. “Wat grotere namen, onder wie Stephan Sanders, laten publiekelijk weten dat het ook wel stoer is als je juist in deze tijd heel bewust de keuze maakt om naar de kerk te gaan. Ook iemand als Franca Treur, die weliswaar geen pleitbezorger voor de kerk is, laat wel merken dat haar blik richting de kerk wat opener is geworden dan een paar jaar terug.”

Van de Weg haalt vervolgens een uitspraak aan van de theoloog Arnold van Ruler. “Hij zei dat we niet al te treurig moeten zijn in tijden van afnemende kerkgang. Hij vergeleek dat met een beukenhaag. In de winter denk je: dit wordt niets en het ziet er niet uit, maar in het voorjaar loopt hij weer uit. We moeten geduldig zijn en hoop houden.”

“Je hebt het huis van God nodig waar Zijn Woord klinkt en aan je hart gelegd wordt”

Sommige christenen stellen dat je de kerk niet nodig hebt om God te ontmoeten, dat kan ook thuis of in de natuur. Hoe ziet u dat?

“Dat is ook waar. Ik denk dat het Bijbels en gereformeerd is om dat te zeggen. Ik ben recent begonnen met een prekenreeks over de Nederlandse Geloofsbelijdenis, waarvan ik het tweede artikel behandelde. Dat artikel laat zien dat we God op twee manieren kennen. Allereerst door de schepping. Dat is een prachtig boek waar we in mogen lezen en waarin we de kracht van God zien. Tegelijkertijd is er ook een ander boek en daarin maakt God zich nóg duidelijker en volkomener bekend. Guido de Brès zegt niet: ‘De natuur is niet belangrijk en het gaat alleen om de kerk. Zet ze juist naast elkaar.’

Dus dat is heel goed om dat ook vandaag te blijven doen. Het is prachtig als je een diep ontzag hebt voor Gods schepping, wat ook een heel pure en zuivere manier is om iets van Zijn grootheid te zien. Maar God maakt zich in Zijn Woord nóg duidelijker en aanvullender bekend. Daarvoor heb je ook het huis van God nodig waar Zijn Woord klinkt en aan je hart gelegd wordt.”

Snapt u dat buitenstaanders de kerk (soms) zien als een instituut waar meningsverschillen, conflicten en afgunst aanwezig zijn en dat ze daardoor een negatieve associatie van de kerk hebben?

“Ja, ik snap dat wel. Ik heb in de loop van de tijd ook wel verhalen gehoord. Maar wat ik jammer vind is dat die verhalen die in lokale gemeenten afspelen dan op de hele kerk geplakt worden. Dan ben je wat mij betreft generaliserend bezig. Ik snap dat je de kerk de bons geeft als je heel veel pijn aangedaan is. Maar tegelijkertijd zou het een overweging waard zijn om de kerk nog eens een nieuwe kans te geven. De kerk in plaats A is niet de kerk in plaats B. Wat misschien ook helpt, is als er stemmen van buiten zijn die juist positief over de kerk spreken.”

Vervolgens pakt de predikant er een boek bij: The Anxious Generation van Jonathan Haidt. “Dit boek verschijnt in juni in Nederland en gaat over het smartphonegebruik van jongeren. De schrijver van dit boek, een atheïst, maakt zich daar grote zorgen over. Aan het eind van zijn boek houdt hij een pleidooi

voor 'spirituele zaken' waarbij hij het uiteindelijk over de kerk heeft als een 'plaats van rituelen' waar op een 'apart gezette dag de geestelijke schade, die de telefoon aanbrengt, hersteld wordt.

“Door de eeuwen heen biedt de wereldkerk in allerlei tradities en culturen onderdak aan mensen die zorg voor hun ziel nodig hebben”

Waarom ik dit voorlees? Deze man, die helemaal geen pleitbezorger van de kerk is, zegt wél dat we zo'n plek van heiligheid nodig hebben. Als je de kerk de bons geeft, om welke reden dan ook, weet je dan ook wat je doet? Je laat misschien je persoonlijke pijn achter, maar tegelijkertijd laat je een enorme schat liggen. Zou het dan niet een overweging zijn om, met hulp van anderen wellicht, nog eens de stap te wagen?"

Waarom doet de kerk er altijd nog toe en is het geen instituut uit het verleden zoals veel mensen zeggen?

“Als je de kerk beschouwt als een instituut, dan zie je haar als een bouwwerk van mensen. Het is waar dat de kerk door mensen gediend wordt, maar dat is het niet het hele verhaal. De andere kant van het verhaal is dat God Zelf de planter van de kerk is. Hij stond aan de wieg van de kerk. Het Pinksterfeest dat we onlangs vierden, is daar een mooie onderstreping van. Op het Tempelplein in Jeruzalem won de Heilige Geest de harten van mensen in en luidde daarmee eigenlijk de wereldkerk in. Tot de dag van vandaag biedt die wereldkerk in allerlei tradities en culturen onderdak aan mensen die zorg voor hun ziel nodig hebben.”

Volgens de predikant is de kerk juist actueler dan ooit. “De kerk biedt rust, zingeving en bezieling, juist die aspecten waar mensen tegenwoordig op allerlei manieren en plekken naar zoeken. Veel mensen hebben bepaalde beelden van de kerk die hardnekkig zijn en die je niet zomaar verandert. Ik zou mensen juist willen oproepen om de moed te hebben om de stap te maken om te ervaren dat de kerk juist een heel genadige plek is om te zijn.”

“Het leven van een christen is een levende exegese van het evangelie”

Wat kan de kerk doen om weer 'aantrekkelijk' te worden voor buitenstaanders? Ligt er daarin een rol voor gelovigen weggelegd?

“Dat denk ik wel. Aan het einde van elke eredienst worden we gezegend en gaan we met het gehoorde en geboden Woord de wereld in, met de bedoeling dat je een licht mag zijn in een donkere tijd. Als het gaat om de vraag hoe we als kerk aan wervingskracht kunnen winnen, dan begint dat bij het besef dat ik niet alleen in de kerk kom om mijn ziel te voeden, maar dat ik ook doordeweeks in verbinding sta met mijn collega's, burens en vrienden. Het kan toch niet zo zijn dat we op zondag de muurtjes hoog optrekken en geen oog hebben voor de mensen om ons heen?”

Afgelopen week citeerde ik in de preek een boekje over christenvervolgung waar staat: 'Het leven van een christen is een levende exegese van het evangelie.' De vraag is dus hoe je leeft en wat mensen daar van merken. Triggert dat? Maakt het anderen nieuwsgierig of ben ik zo lauw dat mensen alleen zien dat ik naar de kerk ga en verder niets?"

Wat zijn volgens u de belangrijkste redenen om wél naar de kerk te (blijven) gaan?

“Laat ik laagdrempelig beginnen: de kerkgang helpt je om in een bepaald ritme te komen. De zondag is een dag die afgezonderd wordt van de rest. Een dag waarop je niet productief hoeft te zijn. Je mag

vooral ontvangen. Dat is op zichzelf al iets bijzonders, want in deze maatschappij is het vooral geven en presteren. Die prestatiecultuur wordt door de kerk flink ondergraven. Hier gaat het om genade en niet om je best doen. Dat is iets geweldigs. En nog iets anders: de cancelcultuur, die we in de maatschappij steeds hardnekkiger zien, is iets dat niet in het DNA van de kerk zit", zegt de predikant die in zijn boek 'Daarom ga ik naar de kerk' eveneens het belang van de kerkgang onderstreept.

"In de kerk adem je eeuwigheidslucht in. Het gaat hier om genade en niet om je best doen"

"De kerk is een plaats waar iedereen welkom is", vervolgt hij. "Er wordt niet bij de poort gezegd: 'Jij mag hier niet binnenkomen.' Iedereen mag komen: wie je ook bent, waar je ook vandaan komt en wat je verleden ook is geweest. Je hoeft geen bepaalde positie te hebben, de kerk is een plaats van alle standen en sociale klassen. Maar het allerbelangrijkste is dat je in de kerk je leven leert zien in het licht van de eeuwigheid. Dat is iets wat je nergens anders kan leren of aangeboden wordt. In de kerk adem je eeuwigheidslucht in en besef je dat je op reis bent. Dit leven gaat voorbij en waar eindig ik dan? Dat zijn de trage vragen van de ziel die in de kerk geadresseerd en beantwoord worden."

Zomerschool Driestar hogeschool

De zomerschool is bedoeld voor christelijke young professionals tot 35 jaar, die een hbo- of wo-opleiding volgen of afgerond hebben. In deze week van 19 augustus tot en met 23 augustus geven diverse sprekers uit onder andere de politiek, de wetenschap en het maatschappelijk veld interactieve presentaties over diverse onderwerpen. Naast ds. A.A.F van de Weg hopen bijvoorbeeld ook Kees van der Staaij en Esther van Fenema een bijdrage te leveren.

Daarnaast is er aandacht voor vorming vanuit het christelijk gedachtegoed door middel van een persoonlijke leerlijn. Ook staan er culturele activiteiten op het programma en is er voldoende mogelijkheid voor onderlinge ontmoeting.

Thema

Het thema van de zomerschool 2024 is: Omgaan als christen met spanning en onzekerheid in een snel veranderend tijdperk. Klik hier om je aan te melden. Inschrijven kan nog tot en met 11 augustus.

De zomerschool is georganiseerd door Driestar hogeschool en ondersteund door Erdee Media Groep (EMG), Reformatorisch Maatschappelijke Unie (RMU) en Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs (VGS).

Bron: CVandaag.nl | <https://cvandaag.nl/101323-volgens-ds-van-de-weg-doet-de-kerk-er-anno-2024-nog-altijd-toe-hier-adem-je-eeuwigheidslucht-in>